

Organinės kilmės mitybos elementų kompleksinis poveikis valgomosios morkos (*Daucus sativus* Rohl.) šakniavaisių kokybiniams rodikliams

Rasa Karklelienė, Danguolė Juškevičienė, Audrius Radzevičius, Nijolė Maročkienė,
Eugenijus Dambrauskas

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras

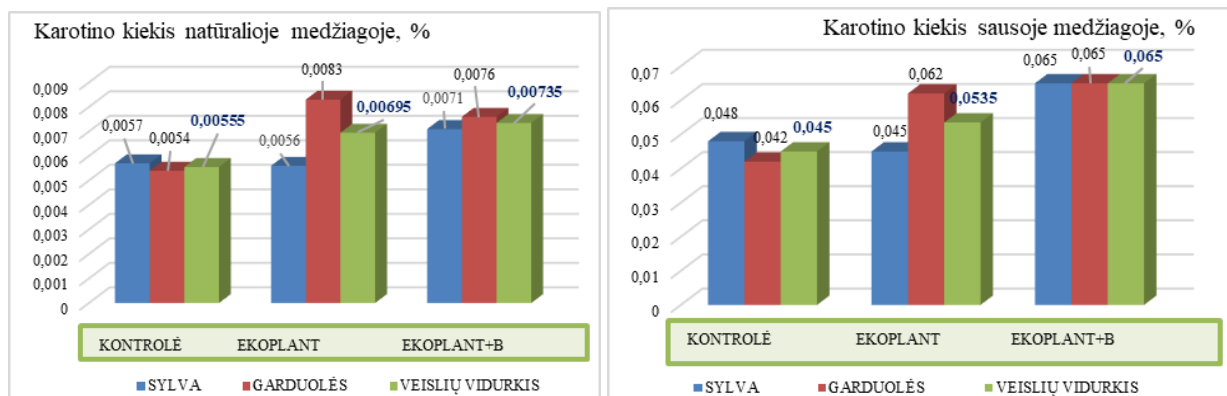
Kontaktinis asmuo Rasa Karklelienė, el. p. rasa.karkleliene@lammc.lt

Siekiant ištirti organinių trąšų įtaką valgomosios morkos (*Daucus sativus* Röhl.) šakniavaisių kokybiniams rodikliams, 2020 m. LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institute atliktas tyrimas.

Tyrimo objektas, metodai ir sąlygos. Morkos augintos lengvo priemolio dirvožemyje. Veislių ‘Garduolės’ ir ‘Sylva’ morkos pasėtos 2020 m. gegužės 5 d. rankine sėjama 70 cm tarpueiliais dviem eilutėmis profiluotame paviršiuje. Organinės kilmės (Ekoplant ir Ekoplant+B) trąšos išbertos du kartus (05 05 ir 06 29). Bandymas pakartotas tris kartus. Apskaitinio laukelio plotas – 2,5 m². Vegetacijos pabaigoje (10 01) šakniavaisių derlius pasvertas, atlikti morfometriniai matavimai ir paimti pavyzdžiai karoteno kiekiui nustatyti.

2020 m. gegužės mėn. vidutinė oro temperatūra buvo 10,9 ir 1,5 °C aukštesnė nei standartinė klimato norma. Morkos buvo pasėtos gegužės mėn. pirmąjį dešimtadienį, pakilus temperatūrai. Jos sudygo antrąjį dešimtadienį ir intensyviai augo iki liepos mėn. pradžios. Birželio 29 d. iškritus šiek tiek kritulių, morkos buvo antrą kartą patręštos organinėmis trąšomis. Žemesnė temperatūra rugpjūčio ir rugsėjo mėn. turėjo įtakos šakniavaisių vidinei kokybei. Rugpjūtis ir rugsėjis buvo palankūs morkų šakniavaisių brendimui, o rugsėjo mėn. pabaigoje abiejų veislių morkos pasiekė veislei būdingą formą.

Rezultatai ir jų aptarimas. Įvertinus morkų suminį derlių nustatyta, kad jis svyravo nuo 81,5 iki 90,5 t ha⁻¹. Morkų prekinio derliaus išeiğa parodė, kad, papildomai patręšus, visuose variantuose buvo gautas didesnis jo priedas. Didesnį prekinį derlių suformavo veislės ‘Garduolės’ morkos, o jų prekingumas svyravo nuo 94,8 iki 95,6 %. Nustatyta, kad šakniavaisio ilgiui ir skersmeniui daugiau įtakos turėjo genetinė kilmė nei tręšimas. Agrocheminių tyrimų laboratorijoje nustatytas karoteno kiekis procentais natūralioje ir sausoje medžiagoje. Tyrimo rezultatai parodė, kad trąšos didino karoteno kiekį morkose. Įvertinus karoteno kiekį netręštosiose morkose, jo vidutiniškai sukaupė 0,00555 % natūralioje ir 0,045 % sausoje medžiagoje (*paveikslas*).

Paveikslas. Karoteno kiekis morkų šakniavaisiuose

LAMMC mokslinė konferencija

**„Agrariniai ir miškininkystės mokslai: naujausi tyrimų rezultatai ir inovatyvūs sprendimai“
2021 m. sausio 26–29 d.**

Tyrimo metu nustatyta, kad patręšus organinės kilmės trąšomis (Ekoplant + B), gautas didesnis prekinės produkcijos derlius ir morkos sukaupė daugiau karoteno.

Padėka. Tyrimas atliktas pagal ūkio subjekto finansuotą projektą Nr. DASTS/M 20-02.